UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

19 päivänä huhtikuuta 2012*

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 1346/2000 — 3 artiklan 1 kohta — Maksukyvyttömyysmenettelyyn sidoksissa olevan ja siihen läheisesti liittyvän kanteen käsite — Asetus (EY) N:o 44/2001 — 1 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan b alakohta — Siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsite ja konkurssin käsite — Selvittäjälle kuuluvan takaisinsaantioikeuden luovutuksen, jonka selvittäjä on tehnyt, perusteella nostettu kanne

Asiassa C-213/10,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Liettua) on esittänyt 27.4.2010 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 4.5.2010, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

F-Tex SIA

vastaan

Lietuvos-Anglijos UAB ”Jadecloud-Vilma”,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits ja M. Berger (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: V. Trstenjak,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— F-Tex SIA, edustajanaan advokatas M. Nosevič,

— Lietuvos-Anglijos UAB ”Jadecloud-Vilma”, edustajanaan advokatas R. Bukauskas,

— Liettuan hallitus, asiamiehinään D. Kriaučiūnas ja L. Liubertaitė,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Kemper,

— Kreikan hallitus, asiamiehinään M. Michelogiannaki, K. Georgiadis ja D. Kalogiros,

* Oikeudenkäyntikieli: liettua.

— Euroopan komissio, asiamiehinään A. Steiblytė ja M. Wilderspin,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee maksukyvyttömyysmenettelyistä 29.5.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1346/2000 (EYVL L 160, s. 1) 3 artiklan 1 kohdan ja tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL L 12, s. 1) 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 2 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat F-Tex SIA (jäljempänä F-Tex) ja Lietuvos-Anglijos UAB ”Jadecloud-Vilma” (jäljempänä Jadecloud-Vilma) ja joka koskee sellaisen 523 700,20 Liettuan litin (LTL) suuruisen summan palauttamista korkoineen, jonka Neo Personal Light Clothing GmbH (jäljempänä NPLC) maksoi Jadecloud-Vilmalle, vaikka NPLC oli maksukyvytön.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 1346/2000

3 Asetuksen N:o 1346/2000 johdanto-osan kuudennen perustelukappaleen mukaan asetuksessa rajoitutaan ”säätämään toimivallasta aloittaa maksukyvyttömyysmenettely ja tehdä päätöksiä, jotka johtuvat välittömästi maksukyvyttömyysmenettelystä ja jotka liittyvät siihen läheisesti”.

4 Asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdassa, joka koskee kansainvälistä toimivaltaa, asetetaan yleinen toimivaltasääntö:

”Sen jäsenvaltion tuomioistuin, jossa velallisella on pääintressien keskus, on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn. Yhteisön ja muun oikeushenkilön pääintressien keskuksen katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa oikeushenkilöllä on sääntömääräinen kotipaikka, jollei muuta näytetä.”

5 Asetuksen N:o 1346/2000 25 artiklan, joka liittyy muiden päätösten tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon, 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavasti:

”1. Sellaisen tuomioistuimen päätös, jonka päätös menettelyn aloittamisesta tunnustetaan 16 artiklan mukaisesti ja joka koskee maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai päättämistä taikka tuomioistuimen hyväksymää sovintoa, on niin ikään tunnustettava ilman eri muodollisuuksia. Sellainen päätös on pantava täytäntöön tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn Brysselin yleissopimuksen 31–51 artiklan mukaisesti, sellaisena kuin se on muutettuna kyseiseen yleissopimukseen liittymisestä tehdyillä yleissopimuksilla, lukuun ottamatta Brysselin yleissopimuksen 34 artiklan 2 kappaletta.

Mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, on sovellettava myös maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvaan ja siihen läheisesti liittyvään päätökseen, silloinkin kun sen on antanut muu tuomioistuin.

– –

2. Muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon osalta noudatetaan 1 kohdassa mainitun yleissopimuksen määräyksiä, siltä osin kuin kyseinen yleissopimus koskee niitä.”

Asetus N:o 44/2001

6 Asetus N:o 44/2001 korvaa jäsenvaltioiden välisissä suhteissa tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32; jäljempänä Brysselin yleissopimus).

7 Asetuksen N:o 44/2001 johdanto-osan seitsemännen perustelukappaleen mukaan ”tämän asetuksen soveltamisalan on katettava kaikki tärkeimmät siviili- ja kauppaoikeudelliset asiat lukuun ottamatta tiettyjä selkeästi määriteltyjä asioita”.

8 Asetuksen N:o 44/2001 1 artiklassa määritellään asetuksen soveltamisala seuraavasti:

”1. Tätä asetusta sovelletaan siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Erityisesti asetusta ei sovelleta vero- tai tulliasioihin eikä hallinto-oikeudellisiin asioihin.

2. Asetusta ei sovelleta:

– –

b) konkurssiin, akordiin tai muihin niihin rinnastettaviin menettelyihin;

– –”

9 Asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavasta lähtökohtaisesta toimivaltasäännöstä:

”Kanne henkilöä vastaan, jonka kotipaikka on jäsenvaltiossa, nostetaan hänen kansalaisuudestaan riippumatta tuon jäsenvaltion tuomioistuimissa, jollei tämän asetuksen säännöksistä muuta johdu.”

10 Saman asetuksen 60 artiklan 1 kohdassa tehdään seuraava tarkennus:

”Tätä asetusta sovellettaessa yhtiön tai muun oikeushenkilön kotipaikka on paikkakunta, missä sillä on:

a) sääntömääräinen kotipaikka, tai

b) keskushallinto, tai

c) pääasiallinen toimipaikka.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

11 Vuoden 2001 helmikuun ja kesäkuun välisenä aikana NPLC, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Saksassa, maksoi siitä huolimatta, että se oli maksukyvytön, 523 700,20 LTL:n suuruisen summan Jadecloud-Vilmalle, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Liettuassa.

12 Landgericht Duisburg (Saksa) aloitti 24.1.2005 NPLC:tä koskevan maksukyvyttömyysmenettelyn. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ainoa velkoja oli F-Tex, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Latviassa.

13 NPLC:tä koskevan maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä määrätty selvittäjä luovutti 28.8.2007 tehdyllä sopimuksella F-Texille oikeuden kaikkiin saataviin, jotka NPLC:llä oli kolmansilta osapuolilta, myös oikeuden vaatia Jadecloud-Vilmalta niiden summien palauttamista, jotka tämä oli saanut helmikuun ja kesäkuun välisenä aikana vuonna 2001. Luovutuksen yhteydessä selvittäjä ei antanut mitään takeita saatavien sisällöstä, määrästä tai siitä, olivatko saatavat tosiasiassa ja oikeudellisesti täytäntöön pantavissa. F-Texillä ei ollut lain mukaan velvollisuutta periä näin luovutettuja saatavia. Siinä tapauksessa, että se päättäisi ryhtyä perintään, sillä oli sopimuksen mukaan velvollisuus maksaa selvittäjälle 33 prosenttia perinnällä saamistaan määristä.

14 Vilniaus apygardos teismas (Liettua) hylkäsi 19.8.2009 antamallaan määräyksellä F-Texin kanteen, jossa se vaati kyseistä tuomioistuinta velvoittamaan Jadecloud-Vilman maksamaan sille korkoineen 523 700,20 LTL:n summan, jonka Jadecloud-Vilma oli saanut NPLC:ltä. Vilniaus apygardos teismas katsoi, että kanne kuului saksalaisten tuomioistuinten toimivaltaan, koska NPLC:tä koskeva maksukyvyttömyysmenettely oli aloitettu Saksassa.

15 F-Texin valituksen johdosta Lietuvos apeliacinis teismas (Liettua) kumosi 5.11.2009 Vilniaus apygardos teismasin päätöksen ja palautti asian viimeksi mainitun tuomioistuimen käsiteltäväksi. Lietuvos apeliacinis teismas katsoi, että asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdassa säädetty toimivalta tutkia takaisinsaantikanne ei ole yksinomainen ja että kun otetaan huomioon käsiteltävän asian olosuhteet, tämä kanne oli käsiteltävä vastaajan sääntömääräisen kotipaikan tuomioistuimessa.

16 Landgericht Duisburg totesi 25.11.2009 tekemällään päätöksellä, että F-Texin siinä nostama kanne Jadecloud-Vilmaa vastaan ei kuulunut sen toimivaltaan erityisesti sillä perusteella, että vastaajan sääntömääräinen kotipaikka ei ollut Saksassa, ja ilmoitti F-Texille, että sen kanne jätettäisiin todennäköisesti tutkimatta. F-Tex peruutti tämän kanteensa.

17 Jadecloud-Vilma valitti Lietuvos apeliacinis teismasin 5.11.2009 tekemästä päätöksestä Lietuvos Aukščiausiasis Teismasiin, joka päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun otetaan huomioon yhteisöjen tuomioistuimen [asiassa 133/78, Gourdain, 22.2.1979 antama tuomio (Kok., s. 733)] ja [asiassa C-339/07, Seagon, 12.2.2009 antama tuomio (Kok., s. I-767)], onko asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohtaa ja asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan b alakohtaa tulkittava siten, että

a) maksukyvyttömyysmenettelyä käsittelevällä kansallisella tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta käsitellä takaisinsaantikanne (actio pauliana), joka johtuu välittömästi maksukyvyttömyysmenettelystä tai liittyy siihen läheisesti, ja että poikkeukset tällaiseen toimivaltaan voivat perustua vain muihin asetuksen N:o 1346/2000 säännöksiin

b) sellaisen yrityksen, jonka osalta jossakin jäsenvaltiossa on aloitettu maksukyvyttömyysmenettely, ainoan velkojan nostama takaisinsaantikanne (actio pauliana), joka

— on nostettu toisessa jäsenvaltiossa,

— perustuu sellaiseen kolmansiin osapuoliin kohdistuvaan saamisoikeuteen, jonka selvittäjä on vastikkeellisella sopimuksella luovuttanut kyseiselle velkojalle ja rajoittanut tällä tavalla selvittäjän saatavia ensin mainitussa jäsenvaltiossa, ja joka

— ei vaaranna mahdollisia muita velkojia,

on luokiteltava asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi siviili- ja kauppaoikeudelliseksi asiaksi?

2) Onko kantajan oikeus saada oikeussuojaa, joka on unionin tuomioistuimen tunnustama unionin oikeuden yleinen periaate ja joka taataan Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa, ymmärrettävä ja tulkittava siten, että

   a) kansalliset tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia käsittelemään takaisinsaantikanteen (actio pauliana) joko asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan tai asetuksen N:o 44/2001 2 artiklan 1 kohdan nojalla (sen mukaan, liittyykö se maksukyvyttömyysmenettelyyn), eivät molemmat voi katsoa, että ne eivät ole toimivaltaisia

   b) silloin, kun jonkin jäsenvaltion tuomioistuin on jättänyt takaisinsaantikanteen (actio pauliana) tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi, on toisen jäsenvaltion tuomioistuimella, joka pyrkii turvaamaan kantajan oikeuden saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa, oikeus omasta aloitteestaan katsoa, että sillä itsellään on toimivalta huolimatta siitä, ettei se Euroopan unionin kansainvälistä toimivaltaa koskevan lainsäädännön mukaan voi niin tehdä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäisen kysymyksen toinen osa

18 Ensimmäisen kysymyksen toisessa osassa, joka on tutkittava ensin, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääosin, kuuluuko maksukyvyttömyysmenettelyssä olevan velallisen velkojan, joka toimii tässä maksukyvyttömyysmenettelyssä määrätyn selvittäjän tekemän saatavan luovutuksen perusteella, kolmatta vastaan nostama kanne asetuksen N:o 1346/2000 soveltamisalaan, koska se johtuu välittömästi mainitusta maksukyvyttömyysmenettelystä ja liittyy siihen läheisesti, vai kuuluuko se asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan, koska se on siviili- ja kauppaoikeudellinen asia.

Alustavat huomautukset

19 Aluksi on tehtävä asetusten N:o 44/2001 ja 1346/2000 soveltamisaloja koskeva tarkennus.

– Asetus N:o 44/2001

20 Brysselin yleissopimuksen, joka on korvattu asetuksella N:o 44/2001, 1 artiklan 1 kappaleen mukaan yleissopimusta sovellettiin yksityisoikeudellisissa asioissa riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa niitä käsitellään. Yleissopimuksen 1 artiklan 2 kappaleessa suljettiin pois soveltamisalasta tiettyjä erityisiä asioita, muun muassa 2 kohdassa ”konkurssi[t], akordi[t] tai mu[ut] niihin rinnastettava[t] menettely[t]”.

21 Sekä Jenardin selvityksessä (EYVL 1979, C 59, s. 1), joka koskee tuomioistuimen toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskevaa 27.9.1968 tehtyä yleissopimusta, että Schlosserin selvityksessä (EYVL 1979, C 59, s. 71), joka koskee Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä mainittuun yleissopimukseen sekä sen tulkintaa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa koskevaan pöytäkirjaan 9.10.1978 tehtyä yleissopimusta, todettiin, että Brysselin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjen asioiden oli kuuluttava erillisen yleissopimuksen soveltamisalaan. Schlosserin selvityksen 53 kohdassa tarkennettiin, että näiden kahden yleissopimuksen soveltamisalat oli rajattava siten, että vältetään aukot ja luokitteluongelmat.

22 Edellä mainitussa asiassa Gourdain annetussa tuomiossa, joka on annettu Brysselin yleissopimuksen puitteissa, yhteisöjen tuomioistuin on rajoittanut kyseisen soveltamisalan ulkopuolelle jättämisen ulottuvuutta. Tuomion 4 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että jotta konkurssiin liittyvät ratkaisut jäisivät Brysselin yleissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle, niiden on johduttava välittömästi konkurssista ja liityttävä läheisesti konkurssimenettelyyn tai akordiin.

23 Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-111/08, SCT Industri, 2.7.2009 antamassaan tuomiossa (Kok., s. I-5655), joka on annettu asetuksen N:o 44/2001 voimaantulon jälkeen, että koska tämä asetus on korvannut Brysselin yleissopimuksen, kyseisestä yleissopimuksesta esitetty tulkinta pätee myös mainitun asetuksen osalta silloin, kun kysymyksessä olevia säännöksiä ja määräyksiä voidaan pitää toisiaan vastaavina, kuten voidaan pitää asetuksen 1 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja Brysselin yleissopimuksen 1 artiklan 2 kappaleen 2 kohtaa, jotka ovat sanamuodoltaan täysin samanlaiset. Yhteisöjen tuomioistuin sovelsi jälleen kriteeriä, jonka mukaan kanne on sidoksissa konkurssimenettelyyn silloin, kun se johtuu välittömästi konkurssista ja liittyy läheisesti konkurssimenettelyyn tai akordiin, ja tarkensi, että sen kysymyksen ratkaisemisessa, sovelletaanko mainittua soveltamisalan ulkopuolelle jättämistä, on määräävä vaikutus sillä, kuinka vahvasti kanne ja maksukyvyttömyysmenettely ovat edellä mainitusta asiasta Gourdain alkaneessa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla sidoksissa toisiinsa (ks. vastaavasti em. asia SCT Industri, tuomion 22–25 kohta).

– Asetus N:o 1346/2000

24 Asetuksessa N:o 1346/2000 toistetaan Brysselissä 23.11.1995 jäsenvaltioiden allekirjoitettavaksi avatun maksukyvyttömyysmenettelystä tehdyn yleissopimuksen määräykset samanlaisin sanamuodoin.

25 Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, yhteisöjen tuomioistuin tutki edellä mainitussa asiassa Seagon annetussa tuomiossa niitä kriteerejä, joiden perusteella voidaan määrittää, kuuluuko kanne tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan vai ei.

26 Yhteisöjen tuomioistuin korosti kyseisen tuomion 20 kohdassa, että asetuksen N:o 1346/2000 johdanto-osan kuudennessa perustelukappaleessa käytetään juuri edellä mainitussa asiassa Gourdain annetussa tuomiossa muotoiltua kriteeriä asetuksen kohteen rajaamiseen. Asetuksessa pitäisi nimittäin tämän perustelukappaleen mukaan rajoittua säätämään toimivallasta aloittaa maksukyvyttömyysmenettely ja tehdä päätöksiä, jotka johtuvat välittömästi maksukyvyttömyysmenettelystä ja liittyvät siihen läheisesti.

27 Yhteisöjen tuomioistuin on päätellyt tästä, että kun otetaan huomioon tämä lainsäätäjän tarkoitus ja mainitun asetuksen tehokas vaikutus, asetuksen 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että siinä annetaan sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jolla on toimivalta aloittaa maksukyvyttömyysmenettely, myös kansainvälinen toimivalta tutkia tästä menettelystä välittömästi johtuvat ja siihen läheisesti liittyvät kanteet (em. asia Seagon, tuomion 21 kohta).

28 On lisättävä, että tätä kaksinkertaista kriteeriä käytetään myös asetuksen N:o 1346/2000 25 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa, jossa säädetään maksukyvyttömyysmenettelyn kulkua tai päättämistä koskevien päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta. Tämän 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että sitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, sovelletaan myös maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvaan ja siihen läheisesti liittyvään päätökseen, silloinkin kun sen on antanut muu tuomioistuin. Muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen päätösten osalta noudatetaan 25 artiklan 2 kohdan mukaan asetuksen N:o 44/2001 säännöksiä, siltä osin kuin kyseinen asetus koskee niitä.

– Asetusten N:o 1346/2000 ja N:o 44/2001 välinen suhde

29 Kaikesta edellä esitetystä käy ensinnäkin ilmi, että asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa suljetaan tämän asetuksen, jota on sen johdanto-osan seitsemännen perustelukappaleen mukaan tarkoitus soveltaa kaikkiin siviili- ja kauppaoikeudellisiin asioihin lukuun ottamatta tiettyjä selkeästi määriteltyjä asioita, soveltamisalan ulkopuolelle ainoastaan maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvat ja siihen läheisesti liittyvät asiat. Toiseksi edellä esitetystä käy ilmi, että vain maksukyvyttömyysmenettelystä välittömästi johtuvat ja siihen läheisesti liittyvät asiat kuuluvat asetuksen N:o 1346/2000 soveltamisalaan.

30 Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toiseen osaan vastaamiseksi on siis tutkittava, täyttääkö pääasian kanne tämän kaksinkertaisen kriteerin, kun otetaan huomioon ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toteamukset.

Yhtäältä pääasian kanteen ja toisaalta velallisen maksukyvyttömyyden ja maksukyvyttömyysmenettelyn välinen yhteys

31 Pääasian kanteella pyritään siihen, että Jadecloud-Vilma palauttaisi summat, jotka se on saanut velalliselta ennen tähän kohdistuvan maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista. Kanne perustuu saatavan luovutukseen maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä määrätyltä selvittäjältä. Luovutuksen kohteena oli takaisinsaantioikeus, joka Saksan maksukyvyttömyysmenettelyä koskevassa lainsäädännössä myönnetään selvittäjälle sellaisten toimien osalta, jotka on toteutettu ennen maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista ja jotka ovat vahingollisia tähän menettelyyn osallistuville velkojille.

32 Asiakirjoista käy ilmi, että takaisinsaantikanteen, josta säädetään Saksan oikeudessa maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun lain 129 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, voi nostaa ainoastaan selvittäjä yksinomaan pesän velkojien etujen puolustamiseksi. Saksan hallituksen mukaan takaisinsaantioikeuden voi kuitenkin luovuttaa, kun siitä suoritetaan vastaavaksi katsottu vastike pesän velkojien hyväksi.

33 Tässä yhteydessä on muistutettava, että edellä mainitussa asiassa Seagon antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi sellaisen kanteen yhteydessä, jossa selvittäjänä toimiva kantaja haki velallisen maksukyvyttömyyteen perustuvalla takaisinsaantikanteella velallisen maksaman summan palauttamista, että tällainen kanne kuului asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (ks. vastaavasti em. asia Seagon, tuomion 28 kohta).

34 Lisäksi edellä mainitussa asiassa SCT Industri antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin totesi sellaisen ratkaisun tunnustamisen osalta, jossa julistettiin pätemättömäksi maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä määrätyn pesänhoitajan tekemä luovutus sillä perusteella, että tällä ei ollut toimivaltaa määrätä luovutetusta omaisuudesta, että tällainen kysymys kuuluu asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun konkurssin käsitteen alaan (ks. vastaavasti em. asia SCT Industri, tuomion 33 kohta).

35 Nyt pääasia eroaa kuitenkin näiden tuomioiden taustalla olleista tilanteista.

36 Erotuksena edellä mainitussa asiassa Seagon kyseessä olleesta kantajasta F-Tex ei nimittäin toimi selvittäjänä eli maksukyvyttömyysmenettelyyn kuuluvana elimenä vaan oikeuden luovutuksensaajana.

37 Lisäksi pääasia eroaa edellä mainitun asian SCT Industri olosuhteista, koska siinä ei ole kyse selvittäjän tekemän luovutuksen pätevyydestä eikä selvittäjän toimivaltaa luovuttaa takaisinsaantioikeutensa ole kiistetty.

38 Näin ollen on tutkittava, onko F-Texin nostama kanne, kun otetaan huomioon sen erityispiirteet, välittömästi sidoksissa velallisen maksukyvyttömyyteen ja liittyykö se läheisesti maksukyvyttömyysmenettelyyn.

39 Jadecloud-Vilma ja Euroopan komissio toteavat unionin tuomioistuimelle esittämissään huomautuksissa, että luovutuksensaajan nostaman kanteen perusta ja sisältö ovat pääosin samat kuin selvittäjän nostamassa takaisinsaantikanteessa.

40 Sitä ei tosin voida kiistää, että F-Texin kanteen perustana oleva oikeus on yhteydessä velallisen maksukyvyttömyyteen, koska kyseisen oikeuden taustalla on takaisinsaantioikeus, joka kuuluu kansallisen maksukyvyttömyysmenettelyyn sovellettavan lain mukaan selvittäjälle. Kysymys kuuluu kuitenkin, onko tällainen saatu oikeus välittömästi sidoksissa velallisen maksukyvyttömyyteen senkin jälkeen, kun siitä on tullut luovutuksensaajan omaisuutta.

41 Tähän kysymykseen ei kuitenkaan tarvitse vastata, jos joka tapauksessa on selvää, ettei se, että luovutuksensaaja vetoaa saamaansa oikeuteen, liity läheisesti maksukyvyttömyysmenettelyyn.

42 Kuten F-Tex sekä Liettuan ja Saksan hallitukset huomauttavat, on todettava, että luovutuksensaajan saamaan oikeuteen vetoamiseen sovelletaan eri sääntöjä kuin maksukyvyttömyysmenettelyyn.

43 Ensinnäkin erotukseksi selvittäjästä, jonka on lähtökohtaisesti toimittava velkojien etujen mukaisesti, luovutuksensaaja on vapaa vetoamaan tai olemaan vetoamatta saamaansa saamisoikeuteen. Kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on todennut, F-Texillä ei ollut lain mukaan velvollisuutta periä luovutettua saatavaa.

44 Toiseksi on niin, että kun luovutuksensaaja päättää vedota saamisoikeuteensa, se toimii oman etunsa mukaisesti ja omaksi hyödykseen. Kuten sen vaatimuksen perustana oleva saamisoikeus luovutuksensaajan nostamalla kanteella saatu määrä tulee osaksi sen omaa omaisuutta. Sen kanteen seuraukset ovat näin ollen erilaiset kuin selvittäjän nostamalla takaisinsaantikanteella, jolla tavoitellaan maksukyvyttömyysmenettelyssä olevan yrityksen omaisuuden kasvattamista (ks. em. asia Seagon, tuomion 17 kohta).

45 Se seikka, että pääasiassa on sovittu, että vastikkeena selvittäjän luovuttamasta takaisinsaantioikeudesta F-Tex sitoutuu maksamaan prosenttiosuuden luovutetun saatavan määrästä, ei muuta tätä arviota, koska kyse on yksinkertaisesti maksutavasta. Tällainen sopiminen kuuluu osapuolten sopimusvapauteen, koska sitä ei ole kiistetty, että selvittäjä ja luovutuksensaaja voivat vapaasti sopia, että luovutuksensaajan maksama vastike on kiinteämääräinen tai prosenttiosuus mahdollisesti perityksi saaduista summista.

46 Lisäksi Saksan oikeudessa, joka on pääasiassa maksukyvyttömyysmenettelyyn sovellettava oikeus, maksukyvyttömyysmenettelyn päättymisellä ei ole mitään vaikutusta takaisinsaantioikeuden luovutuksensaajan mahdollisuuteen vedota saamaansa oikeuteen. Saksan hallituksen mukaan luovutuksensaaja voi vedota tähän oikeuteensa maksukyvyttömyysmenettelyn päättymisen jälkeen.

47 Kun otetaan huomioon pääasian kanteen ominaispiirteet, se ei näin ollen liity läheisesti maksukyvyttömyysmenettelyyn.

48 Näin ollen – ja ilman, että olisi lausuttava siitä, onko tämä kanne mahdollisesti välittömästi sidoksissa velallisen maksukyvyttömyyteen – on katsottava, että kyseinen kanne ei kuulu asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan ja että vastaavasti kanteessa ei myöskään ole kyse konkurssista asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

49 Ensimmäisen kysymyksen toiseen osaan on näin ollen vastattava, että asetuksen N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sellaisen kantajan, joka toimii maksukyvyttömyysmenettelyssä määrätyn selvittäjän tekemän saatavan luovutuksen perusteella, kolmatta vastaan nostama kanne, joka koskee tähän menettelyyn sovellettavaan kansalliseen oikeuteen perustuvaa selvittäjän takaisinsaantioikeutta, kuuluu tässä säännöksessä tarkoitetun siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitteen alan.

Ensimmäisen kysymyksen ensimmäinen osa

50 Ensimmäisen kysymyksen ensimmäisessä osassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy pääosin, onko asetuksessa N:o 1346/2000, siten kuin unionin tuomioistuin sitä tulkitsee, sen jäsenvaltion tuomioistuimille, jossa maksukyvyttömyysmenettely on aloitettu, annettu toimivalta käsitellä tästä menettelystä johtuvat ja siihen läheisesti liittyvät kanteet yksinomainen toimivalta.

51 Kun otetaan huomioon ensimmäisen kysymyksen toiseen osaan annettu vastaus, ensimmäisen kysymyksen ensimmäiseen osaan ei ole tarpeen vastata.

Toinen kysymys

52 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy pääosin, onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa turvattu oikeus saada asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi esteenä sille, että jäsenvaltion tuomioistuin, jonka käsiteltävänä on kanne, jonka käsittelemiseen se ei olisi toimivaltainen asetuksen N:o 44/2001 2 artiklan 1 kohdan takia, katsoo, ettei se ole toimivaltainen, kun toisen jäsenvaltion kansalliset tuomioistuimet ovat jo katsoneet asetuksen N:o 1346/2000 3 artiklan 1 kohdan nojalla, etteivät ne ole toimivaltaisia.

53 Tällä kysymyksellä on merkitystä pääasiassa ainoastaan, jos Liettuan tuomioistuimet eivät voi perustaa toimivaltaansa unionin oikeuden säännökseen.

54 Koska kuitenkin ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta käy ilmi, että pääasia kuuluu asetuksen N:o 44/2001 soveltamisalaan, Liettuan tuomioistuinten toimivalta perustuu tämän asetuksen 2 artiklan 1 kohtaan ja 60 artiklan 1 kohtaan, sillä ne ovat sen jäsenvaltion tuomioistuimia, jonka alueella Jadecloud-Vilmalla on kotipaikka.

55 Toiseen kysymykseen ei tämän vuoksi ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että sellaisen kantajan, joka toimii maksukyvyttömyysmenettelyssä määrätyn selvittäjän tekemän saatavan luovutuksen perusteella, kolmatta vastaan nostama kanne, joka koskee tähän menettelyyn sovellettavaan kansalliseen oikeuteen perustuvaa selvittäjän takaisinsaantioikeutta, kuuluu tässä säännöksessä tarkoitetun siviili- ja kauppaoikeudellisen asian käsitteen alaan.

Allekirjoitukset